

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

13 iunie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Nicolae Gordilă,
Judecători Iurie Diaconu, Elena Covalenco,

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Djulieta Devder, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 martie 2018, în privința inculpatului

*Cheptănaru Dumitru XXX, născut la
XX XXXX XXX în s. XXXX, r-nul XXXX, locuitor al mun.
XXXXX, str. XXXXX XXX, XXX, cetățean al
R. Moldova, fără antecedente penale.*

*Termenul de examinare,
instanța de fond: 19.10.2017 – 07.02.2018,
instanța de apel: 26.02.2018 – 14.03.2018,
instanța de recurs: 10.05.2018 – 13.06.2018.*

Asupra recursului menționat, Colegiul penal,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău din 07 februarie 2018, cauza fiind examinată conform prescripțiilor din art. 364¹ Cod de procedură penală, Cheptănaru Dumitru a fost condamnat în baza art. 264 alin. (1) Cod penal la amendă în mărime de 487,5 unități convenționale, ce constituie 24.375 lei, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 1 an.

De la inculpat s-a încasat în beneficiul părții vătămate Cernavca T. prejudiciul material de 5522 lei și moral de 1000 lei.

Cererea procurorului privind încasarea cheltuielilor judiciare în sumă de 320 lei a fost respinsă, ca neîntemeiată.

2. Instanța de fond a constatat că la 01 septembrie 2017, aproximativ ora 07.30, inculpatul Cheptănaru D., aflându-se la volanul autovehiculului „Audi A6”, n.î. XXXXX, deplasându-se în mun. Chișinău, pe str. Sfatul Țării, din direcția str. Alexandru cel Bun în direcția bd. Ștefan cel Mare, nu a manifestat atenție sporită la circulație și ignorând cerințele pct. 45 al Regulamentului circulației rutiere care prevede că conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; b) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; c) starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii; d) condițiile rutiere, precum și cerințele pct. 59 alin. (2) al RCR potrivit căruia, la intersecția drumurilor de semnificație neechivalentă, conducătorul vehiculului care se deplasează pe drumul fără prioritate trebuie să cedeze trecerea vehiculelor ce se apropie de intersecție pe drumul cu prioritate, a comis ciocnire cu autoturismul de model „Renault Megane”, n.î. XXXXX, condus de către Cernavca M., care se deplasa regulamentar pe str. Columna, din direcția str. S. Lazo în direcția str. M. Cebotari.

În rezultatul accidentului de circulație, ambele unități de transport au fost tehnic deteriorate, iar pasagerei autovehiculului „Renault Megane”, n.î. XXXXX, Cernavca T., conform raportului de expertiză medico-legală nr. 2086/D din 25.09.2017, i-au fost cauzate vătămări corporale medii, exprimate prin fractura cominutivă oblic spiralată humerus drept cu deplasarea fragmentelor, tumefierea țesuturilor moi la acest nivel.

Instanța a reținut că inculpatul a recunoscut în totalitate vina și faptele indicate în rechizitoriu, solicitând examinarea cauzei în baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

Deoarece aceste probe i-au confirmat integral vinovăția, instanța a încadrat acțiunile inculpatului în baza art. 264 alin. (1) Cod penal, ca încălcarea regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență o vătămare medie a integrității corporale sau a sănătății.

La stabilirea pedepsei, instanța a ținut cont de prevederile art. 7, 61, 75 Cod penal, că inculpatul a comis o infracțiune mai puțin gravă, a recunoscut vina și s-a căit sincer, anterior nu a fost condamnat, este student și are o vârstă fragedă, că nu au fost stabilite circumstanțe agravante, în calitate de circumstanță atenuantă fiind reținută săvârșirea pentru prima dată a unei infracțiuni mai puțin grave, precum și de faptul că limita maximă prevăzută de art. 264 alin. (1) Cod penal, determinată potrivit art. 364¹ Cod de procedură penală, de 487,5 unități convenționale este sub limita minimă prevăzută de art. 64 Cod penal și, interpretând situația în favoarea inculpatului, ghidându-se de prevederile art. 78 alin. (1) lit. b) Cod penal, concluzionând ca fiind echitabilă stabilirea unei pedepse sub formă de amendă în mărime de 487,5 unități convenționale.

Totodată, cu referire la cererea procurorului privind încasarea cheltuielilor judiciare în sumă de 320 lei, instanța a statuat că potrivit art. 143 alin. (1) pct. 2),

alin. (2) Cod de procedură penală prevede că expertiza se dispune și se efectuează, în mod obligatoriu, pentru constatarea gradului de gravitate și a caracterului vătămărilor integrității corporale, iar plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin. (1) se face din contul mijloacelor bugetului de stat.

Astfel, cheltuielile privind constatarea gradului de gravitate și a caracterului vătămărilor integrității corporale sunt suportate de către stat și, în temeiul art. 227, 228 Cod de procedură penală, nu constituie cheltuieli judiciare care urmează a fi suportate de către inculpat.

3. Procurorul în Procuratura municipiului Chișinău, Oficiul Principal, Valentina Ciobanu, a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie condamnat în baza art. 264 alin. (1) Cod penal la amendă în mărime de 500 unități convenționale, fără privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport și să fie încasate de la inculpat cheltuielile judiciare în mărime de 320 lei, suportate la efectuarea expertizei medico-legale a părții vătămate.

Apelanta a invocat că la stabilirea pedepsei, instanța de fond a omis prevederile art. 64 alin. (3) Cod penal, conform căruia mărimea amenzii pentru persoanele fizice se stabilește în limitele de la 500 unități convenționale la 3000 unități convenționale.

A fost ignorat și faptul că inculpatul a săvârșit o infracțiune mai puțin gravă și nu a reparat prejudiciul cauzat părții vătămate, iar pedeapsa aplicată poate doar să-l încurajeze la comiterea pe viitor a altor infracțiuni.

Potrivit art. 229 Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului. Instanța poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare.

Or, obligația inculpatului de a suporta cheltuielile judiciare este principală și integrală, deoarece săvârșirea unei infracțiuni atrage în mod inevitabil desfășurarea urmăririi penale și a judecării cauzei, pentru a i se aplica pedeapsa infractorului, obligația de suporta cheltuielile judiciare revenindu-i în principal acestuia.

3.1. A declarat apel și inculpatul, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să nu-i fie aplicată pedeapsă complementară.

Apelantul a indicat că sentința instanței de fond este nefondată în partea stabilirii pedepsei complementare, aceasta fiind prea aspră și neîntemeiată, existând temeiuri legale pentru anularea acesteia.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 martie 2018, apelurile au fost admise, casată parțial sentința și pronunțată o nouă hotărâre.

Lui Cheptănaru Dumitru, recunoscut vinovat în baza art. 264 alin. (1) Cod penal, i-a fost aplicată pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 500 unități convenționale, ce constituie 25.000 lei.

În rest, sentința a fost menținută.

Instanța de apel, reieșind din circumstanțele cauzei că inculpatul a recunoscut vina și s-a căit sincer, că infracțiunea comisă face parte din categoria

celor mai puțin grave, iar judecarea cauzei a avut loc în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, precum și de scopul pedepsei penale, a reținut că, deși instanța de fond corect a concluzionat ca fiind rezonabilă aplicarea pedepsei penale sub formă de amendă, la stabilirea acesteia a ținut cont doar de prevederile art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, ignorând dispozițiile art. 64 alin. (3) Cod penal, care stipulează că pedeapsa minimă sub formă de amendă pentru persoane fizice nu poate fi mai mică de 500 unități convenționale.

Totodată, instanța de fond a aplicat în mod eronat pedeapsa complementară sub formă de privare de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 1 an.

Potrivit art. 227 alin. (3) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

Art. 229 alin. (1), (2) Cod de procedură penală prescrie că cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului. Instanța poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare.

Astfel, nu este justificată cererea acuzării privind încasarea de la inculpat a cheltuielilor judiciare pentru efectuarea expertizei judiciare în sumă de 320 lei or, acestea sunt cheltuieli efectuate în cadrul urmăririi penale în vederea acumulării probatoriului necesar pentru demonstrarea vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, cheltuieli ce sunt trecute în contul statului.

Mai mult, art. 228 alin. (4) Cod de procedură penală stipulează că expertul, specialistul, interpretul, traducătorul au dreptul la recompensă pentru executarea obligațiilor, afară de cazurile când le-au executat în cadrul unei însărcinări de serviciu.

Or, cheltuielile judiciare pentru efectuarea expertizei judiciare nu pot fi invocate, deoarece norma procesual penală expres prevede că sumele date ar putea fi încasate, cu excepția cazurilor când le-au executat în cadrul unei însărcinări de serviciu, fapt neconfirmat de către acuzare și nesuținut prin careva probe concludente.

5. Procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Djulieta Devder, a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea acestei decizii în partea ce ține de neîncasarea cheltuielilor judiciare și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Recurenta a invocat că art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală stipulează direct că inculpatul suportă cheltuielile judiciare, iar soluția instanțelor judecătorești de a respinge încasarea acestor cheltuieli este neîntemeiată

Obligația inculpatului condamnat de a suporta cheltuielile judiciare este principală, de vreme ce săvârșirea infracțiunii atrage, în mod inevitabil, desfășurarea urmăririi penale și a judecării cauzei, inclusiv pentru a i se aplica infractorului pedeapsa.

În același timp, prin Legea nr. 316 din 22.12.2017 (publicată în Monitorul Oficial nr.40-47/108 din 09.02.2018), alin. (2) art. 143 Cod de procedură penală a

fost abrogat - prin ce se atestă intenția legiuitorului de a pune cheltuielile judiciare în sarcina inculpatului.

Potrivit art. 3 alin. (1) Cod de procedură penală, în desfășurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul urmăririi penale sau al judecării cauzei în instanța judecătorească.

Totodată, trecerea cheltuielilor judiciare în contul statului intră în contradicție și cu prevederile art. 16 alin. (3) din Constituția RM, care statuează că toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, iar banii cheltuiți de stat în urma acțiunilor inculpatului, recunoscut vinovat în modul stabilit de lege, sunt bani publici ce provin din contribuțiile cetățenilor.

În drept, recursul este fondat pe temeiul din art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală – hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv și în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În sensul vizat și în raport cu argumentele invocate în recursul ordinar, se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârilor contestate, inclusiv cele reproduse în pct. **2.**, **4.** din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanțele au constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind chestiunea cheltuielilor judiciare în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală, corect ținând cont de prevederile art. 385 alin. (1) pct. 14), 227 alin. (1) și (3), 143 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, care prescriu expres că la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează cine și în ce proporție trebuie obligat să plătească cheltuielile judiciare, suportate pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal, care se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate, expertiza se dispune și se efectuează, în mod obligatoriu, pentru constatarea gradului de gravitate și a caracterului vătămarilor integrității corporale, instanța de apel just, argumentat și în limitele competenței legale statuând că, în speță, cheltuielile pentru efectuarea expertizei medico-legale a părții vătămate urmează a fi făcută din contul mijloacelor bugetului de stat, instanța de apel pronunțându-se argumentat asupra tuturor motivelor invocate în apelul acuzării în aspectul vizat.

Mai mult, recursul declarat, potrivit argumentelor invocate și reproduse în pct. 5. din prezenta decizie, este întemeiat doar pe critica modului în care instanțele au apreciat circumstanțele cauzei în latura cheltuielilor judiciare (*pct. 5. din decizie*).

Însă, pornind de la relevanțele art. 229 alin. (1) și (3), 27, 414 alin. (1) și (2) a Codului de procedură penală, instanța de judecată *poate* obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, instanța *poate* elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul, judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, activitatea instanțelor de fond și de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea circumstanțelor cauzei în latura cheltuielilor judiciare în alt sens decât cel pe care îl propune acuzarea este o competență și prerogativă legală a acestor instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursul ordinar, la fel, este lipsită de orice temei legal.

Totodată, motivele invocate în respectivul recurs au constituit deja obiect de examinare în instanțele de fond și de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens (*pct. 2. - 5. din decizie*), iar o altă opinie asupra probelor și circumstanțelor cauzei care au fost puse la baza sentinței de condamnare, conform jurisprudenței CtEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (*hotărârea din 16 ianuarie 2007, pct. 20, cazul Bujnița c. Moldovei*).

Pe lângă aceasta, conform art. 3 Cod de procedură penală, în desfășurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul judecării cauzei în instanța judecătorească. Legea procesuală penală poate avea efect ultraactiv, adică dispozițiile ei, în perioada de tranziție la o nouă lege procesuală penală, pot rămâne aplicabile acțiunilor procesuale reglementate de legea nouă. Caracterul ultraactiv se stipulează în legea nouă.

Astfel, argumentele recurentului că: „*prin Legea nr. 316 din 22.12.2017 (publicată în Monitorul Oficial nr.40-47/108 din 09.02.2018), alin. (2) art. 143 Cod de procedură penală a fost abrogat - prin ce se atestă intenția legiuitorului, de a pune cheltuielile judiciare în sarcina inculpatului*”, nu au niciun suport juridic, deoarece sentința a fost adoptată până la modificările din 09.02.2018, deci prima instanță corect a aplicat legea care era în vigoare în timpul judecării cauzei, iar instanța de apel just s-a condus de prescripția că respectiva normă procesuală penală nouă nu are efect ultraactiv (*pct. 1. - 5. din decizie*).

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanțele de fond și de apel nu au comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că hotărârea contestată conține motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, și că recursul ordinar declarat este unul vădit neîntemeiat.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Prin urmare, odată ce recursul de pe rol este vădit neîntemeiat, el urmează a fi declarat inadmisibil.

7. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 4), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Djulieta Devder, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 martie 2018, în privința inculpatului Cheptănanu Dumitru XXXX, pe motiv că este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 11 iulie 2018.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Iurie Diaconu

Elena Covalenco